

ДО
Д-Р ХАСАН АДЕМОВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА КОМИСИЯТА
ПО ТРУДА, СОЦИАЛНАТА И
ДЕМОГРАФСКАТА ПОЛИТИКА
ПРИ 44-ТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

СТАНОВИЩЕ
На КС на КНСБ

**ОТНОСНО: Проект на Закон за хората с увреждания , № 802-01-41,
внесен от МС на 18.10.2018 г.**

След като се запозна с проекта на нов Закон за хората с увреждания и мотивите към него, и ги обсъди в светлината на изискванията на Конвенцията за правата на хората с увреждания и на програмната визия на КНСБ, относно националните политики за социална закрила, **Координационният съвет на КНСБ изразява следните съображения:**

1. Законопроектът за хората с увреждания бе разработван в условията на **безпрецедентен натиск** от страна на т.н. група на майките и Омбудсманът г-жа Мая Манолова за тотална промяна в тази сфера и приемане на неясни техни претенции, което създаде обстановка на напрежение при работата и ограничи възможностите на експертите на Правителството да предложат комплексно решение за потребностите на лицата с увреждания. КС на КНСБ не приема и не подкрепя обвиненията на протестиращите за лъжи и нежелание да се решават проблемите към екипа на МТСП и към самия министър.
2. КС на КНСБ анализира законопроекта не само с оглед **нуждите на практиката, но и в светлината на насоките и решенията в конгресните документи на Конфедерацията.** В тази връзка **КС на КНСБ приветства решението да се изготви изцяло нов закон за правата на хората с увреждания, който да регулира всички области**

на интеграция, като съхранява традициите, модернизира и осъвременява политиките и въвежда нови подходи в изпълнение на ангажиментите на страната по Конвенцията за хората с увреждания.

- 3. За първи път в този проект правата и политиките за хората с увреждания се разглеждат комплексно, като се акцентира върху техния хоризонтален характер. Ясно се регламентират задължения на централните и териториалните органи на изпълнителната власт, в т.ч. се въвежда фигурата на координатори по правата на хората с увреждания.**

Задължителното вменияване на функции и компетентности за участие в разработването на политики и мерки, касаещи правата на хората с увреждания според нас ще допринесе за ефективното участие на горепосочените органи в изпълнение на нормативните им задължения в тази област.

По-изчерпателно и категорично (в сравнение със сега действащия закон, където те са само маркирани с по едни-два текста) са разписани задълженията на редица министерства и ведомства по отношение правата на хората със специфични потребности. По-подробно са описани задълженията на ресорните министерства в областите образование и професионално обучение, достъпна среда и разумни улеснения, достъп до правосъдие и пр. Този подход ще гарантира всяко ведомство да поеме и изпълнява своята част от ангажиментите и отговорностите, свързани с права на хората с увреждания, а и ще стане ясно за обществото, че проблемите на хората с увреждания не са грижа единствено на Министерството на труда и социалната политика.

- 4. За постигането на повече комплексност и повишаване качеството и ефикасността на политиките се създават областни съвети за провеждане на политиката за правата на хората с увреждания с широко представителство на териториалните поделения на държавни ведомства и организации, местна власт, национално представителните организации на работниците и служителите и на работодателите, представителните организации на и за хора с увреждания и т. н.**
- 5. Коренен поврат в политиките на подкрепа е въвеждането на официалната линия на бедност като база за определяне**

размерите на финансовата подкрепа и помощите, в зависимост от индивидуалните потребности на лицето с увреждане.

КНСБ отдавна пледира за замяна на т.н. ГМД и поставянето на официалната линия на бедност в основата на всички политики и мерки на социална подкрепа и подпомагане. Ето защо КС на КНСБ оценява високо тази категорична стъпка и се надява в тази посока да продължи и по отношение на други политики на социална подкрепа.

- 6. КС на КНСБ намира за стъпка в правилната посока въвеждането на утвърдената европейска практика за привличане отговорността на предприятията при реализиране правата на хората с увреждания, както по отношение възможностите им за заетост и квалификация, така и с оглед финансирането на правата, когато предприятията са преценили да не се ангажират със заетост на такива лица. Все пак по тези въпроси са необходими допълнителни и по-прецизни разписи в законопроекта, особено що се отнася до преценката на специфичните условия, на база на които предприятията ще се освобождават от задълженията към заетост на хора с увреждания.**
- 7. КС на КНСБ оценява като едно от достойнствата на проекта и детайлното разписване на административно-наказателни разпоредби, свързани с неизпълнение на задълженията и отговорностите за реализиране правата по закона, респективно по Конвенцията за правата на хората с увреждания. Наред с това счита, че по отношение на правата на хората с увреждания, свързани с достъпността на средата (сгради, съоръжения, пътища, транспортни средства и пр.) е необходимо прецизиране за да не се окажат длъжностните лица и институциите в нарушение още в момента на влизане на закона в сила.**

Наред с това Координационният съвет отбелязва, че специално по темата и проблемите с достъпността на средата е наложително да се изведат на преден план изискванията към такива заведения като училища, болници, домове със социално предназначение и особено местата, които хората с увреждания са длъжни да посетят за да реализират правата си .

Наред с изтъкнатите приемливи решения, КС на КНСБ държи да подчертае, че **по някои от нормативните решения** в проекта намира за необходимо да изразят **възражения, които ако бъдат отразени, качеството и практическата приложимост на законопроекта ще се подобри:**

8. Според КС на КНСБ **новосъздаващият се Съвет за наблюдение** се отклонява от чл. 33 на Конвенцията за правата на хората с увреждания (КПХУ) и изглежда някак нелогично структуриран. В този съвет се предвижда да се привличат 9 лица, като половината **посочени от Омбудсмана на РБ и от Председателя на Комисията за защита от дискриминация**, а администрирането на този орган е възложено на същите две администрации на ротационен принцип?!. КС на КНСБ счита, че тези две институции могат да извършват и без специални нормативни пълномощия някои от дейностите които законът им вменява – организиране на кръгли маси, дебати и изслушвания, консултации по КПХУ. Наред с това, те „по призвание и по занятие“ следва да извършват останалите дейности, също възложени им от законопроекта - наблюдение, преглед и оценка на законодателството, свързани с предотвратяване на дискриминация, включително по признак увреждане и в защита на нарушени права, като изготвят ежегодни доклади. Особено нелогично е решението, според което ограниченията, въведени от проекта за членове на този Съвет за наблюдение да не важат за представителите на Омбудсмана и Комисията по дискриминация.
9. **КПХУ в чл. 33 т. 1** постановява държавите, страни по нея да определят едно или две звена в държавната администрация по въпроси, свързани с прилагането на Конвенцията, без да указва кои да са те. Основното е да се създаде координиращ механизъм в държавната администрация за улесняване провеждането на свързани дейности в различни сектори и на различни равнища. Законопроектът, обаче изключва държавните служители, както и работещите по трудови правоотношения в държавната администрация от подобно участие по непонятни причини. **КС на КНСБ счита, че предложението за състав и начин на администриране работата на т.н. Съвет за наблюдение не е достатъчно сполучливо и на практика ще се ограничи до**

съществуващата дейност и правомощия на споменатите по-горе институции – Омбудсман и Комисия за защита от дискриминация.

10.КС на КНСБ не възприема решенията в проекта, които визират т.н. лична помощ, нашумял термин около протестите и претенциите на т.н. майки и представляващата ги г-жа Манолова. КНСБ възразява срещу обвързването на този законопроект с приемането на Закона за лична помощ, който е вече внесен в НС. Като се съобразява с определението на термина „лична помощ“, от страна на Европейската мрежа за независим живот (ЕМНЖ), КС на КНСБ счита, че проектът на ЗХУ следва да развие нормативно т.н. „лична помощ“, както това е направено по отношение на останалите „средства“ за оказване на подкрепа. Съществува определение на ЕМНЖ, което ясно указва, че личната помощ е елемент на финансовата подкрепа („...директно плащане..., с което заплащат ползването на всяка услуга, от която имат нужда поради наличие на увреждане“) КНСБ счита, че личната помощ трябва да бъде развита в раздел Шести на законопроекта, където е уредена Финансовата подкрепа. Законопроектът ясно указва че „финансовата подкрепа е предназначена за компенсиране разходите, свързани с преодоляване на затрудненията, предизвикани от вида и степента на увреждане“, следователно е логично и би следвало личната помощ нормативно да се развие в рамките на финансовата подкрепа.

С оглед изложените съображения **КС на КНСБ** счита че **проекта на Закон за хората с увреждания заслужава подкрепата на КНСБ** и изразява надежда, че съображенията на Конфедерацията, относно някои недостатъчно добри и непрецизни решения ще бъдат взети предвид в хода на обсъждането и одобряването в Народното събрание.

София 25.10. 2018 г.